

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDŰS NÁNDOR

Felelősszerkesztő: MARÓT SÁNDOR

MEGJEGYZÉSEK

A Cuvantul cikkével — amelyben a Nagyvárad-dal polemizál — oldalakon át lehetne foglalkozni, annyi kézenfekvő argumentumot kínál fel a cikk önmagával szemben s annyi „ziccer”-t szolgáltat a sikeres szócathoz. De elmegy a kedvünk a vitaközléstől, mert reménytelennek látjuk a meggyőzést. A Cuvantul azt vallja, hogy a zsidók privilégiumokat követelnek maguknak és ez inkompatibilis az egyenlőséggel és a testvériséggel. Mit lehet ezzel szemben mondani. Az ember azt hihetné, hogy kizárólag zsidók foglalják el világszerte és így nálunk is a miniszteri tárcákat, a tábornoki rangokat, a képviselői és szenátori székeket, ők diktálnak törvényt, ők viselik a jobb hivatalokat, a nemzeti bank kormányzójától kezdve a vámfőnökhöz és a sziguranca-főnökhöz. Azt lehetne hinni, hogy az egész világ Rothschildokból áll és nyomorúságos életet tengető zsidók milliói nincsenek. Vitakozni olyan félel, aki komolyan elhiszi és el akarja hitetni a zsidók kiváltságos helyzetét, nagyon donquijoti világra, erre tehát nem vállalkozunk. Csak csodálkozunk azon a meghatározó emberszereteten, amellyel egyesek az arabokat felkarolják azóta, mióta a zsidók Palesztinában otthont igyekeznek teremteni maguknak. A világon senki nem tördött ezzel a nagymúltú és sokrahivatott néptömeggel, mióta azonban a zsidók Palesztinába kezdenek visszatérni és dolgozni, azóta a világ minden „emberbarátjának” az arabok sorsa fáj. Mi nem vagyunk cionisták és meg lehet, hogy az araboknak igazuk is van, de viszont legyen szabad kételkednünk azoknak a hazai kritikusoknak a jóhiszeműségében, akik felajánlják azon, hogy az arabok földjét a zsidók megművelés céljából megvásárolják.

A párisi „La revue juive”, melyre a Cuvantul támaszkodik, az összes zsidó problémákat felölelő organum, amelybe ismert antiszemita is irnak és ebből a folyóiratról azt a csodabogarat kiolvasni, hogy a zsidók középkori kiváltságokra törekednek, csakis azok képesek, akik, mint Mózes a sziklából vize! csapott, minden zsidó megnyilatkozásból tudnak a zsidók ellen érveket kicsihozni. A Cuvantul minden zsidót szeret, aki lemond a faji dogma privilégiumairól. Minthogy azonban ilyen dogma nincs, erről a zsidók nem is mondhatnak tehát le és így örökre elesnek a Cuvantul cikkírójának baráti érzelmeitől. A Cuvantul azt írja, hogy ő szembe szállt Cuzával, mert Cuzá koncepciójában csupán negativumot lát. Miért van akkor az, hogy a Cuzá-barát riportok mégis állandóan a Cuvantul-ban jelennek meg? Cuzá ellen a mi nézetünk szerint elsősorban a román nemzet legjobbjainak kellene nyíltan harcolni, mert bár igaz, hogy Cuzá politikájának diadala a romániai zsidóságra szerfelett tragikus volna, de nem kevésbé volna tragikus Romániára sem. Sehol nem forrott annyira össze a zsidók és Románia érdeke,

mint Cuzá terveinek kiparizálásában. Aki Cuzával kacérkodik, az ígyvertársa neki.

Az egyetemes kisebbségi politika kérdésében ragaszkodunk eredeti véleményünkhöz. Emlékszünk rá, hogy a Cuvantul valóban foglalkozott cikkekben és interjúkban az erdélyi magyar problémával, de ebből mi reánk áldás nem fakadt. Hiszen ezekben a cikkekben is, mint a későbbiekben állandóan visszatérő motívum, hogy a magyar kisebbségnek több iskolája van, mint amennyi számaránya szerint megilleti. Lehet-e a kultúra nagyságát számarány szerint takarítani és azon a címen apasztani, hogy sok van belőle. Körülbelül így festene ez, mint ha a franciák követelték volna a német egyetemek leomlását azon a címen, mert Franciaországnak csak 11 egyeteme van, Németországnak pedig 28. De tagadjuk, amit a Cuvantul állít, hogy a magyar kultúra a román 1925-ös évi haladást, lendületet mutatna. Milyen szomorú valótárság ez!

bezárt iskolák számai éppen az ellenkezőt beszélnek, elcsapott tanítónk nyomora és aktív felekezeti tanítónk vergődése, színészeink proletár-sorsa, a magyar intellektuális társadalom megrázó pauperizálódása éppen eléggé megcáfolják azt a koholt beállítást, hogy a román impérium alatt a magyar kultúra megerősödött volna.

A Cuvantul azzal védekezik, hogy gyakran megbélyegezte a kormány szikániát. Elhiszük. Ha a kormányt kellett ütni, akkor némely bukaresti sajtóorgánmok arra az áldozatra is képesek, hogy a kisebbségeket védelmükbe vegyék. De ezzel szemben áll, hogy a Cuvantul támadta a leggyilkosabban s a legkiméletlenebb módon Gogát a csucsa paktumért, pedig ez a paktum nem a kisebbségek üldözését foglalja magában. Mi nem tartjuk a csucsa megállapodást tökéletes műnek és nem is tartjuk a kisebbségi sors megváltásának, de viszont az is tény, hogy a Cuvantul nem azért bunkózza Gogát, mert keveset adott volna a kisebbségeknek, hanem azt veti szemére, hogy elárulta a hazát és összeesküdött az irredantákkal Románia ellen. A kisebbségek jogairól édeskesen és cirógatva beszélő elméleti cikkek jelentősége azonnal a min-

numra redukálódik, mihelyst a gyakorlati aktuális kisebbségi problémák felvetésekor teleordítják a veszedelem rémképeivel ezek a szobatudósok az országot: védekezettek, mert Catilina a kapuk előtt áll.

Ennek a kétarcú kisebbség-barát publicisztikának klinikai példája Nichifor Crainic cikke, amelyet a Cuvantul 308. számában olvastunk. Ebben a cikkben a román szellemi életnek ez a csillogó tehetsége mirabeau-i lendülettel áradozik a kisebbségi szabadságok tiszteletéről és a végén arra a konklúzióra jut, hogy a kisebbségi jogok garantálása érdekében össze kell zúzni a kisebbségi blokot. Voila. Ime tehát: ezek a mi Catóink, akik minden beszédüket a Cartaginem delendam esse censeo-val végzik, még azokat is, amelyeket a mi védelmünkkel kezdenek el. Megjegyzendő, hogy mi nem is tudjuk hol van ez a kisebbségi blok, fájdalom, a kisebbségek nálunk még mindig nem ébredtek szoros összetartásuk tudatára, de Nichifor Crainic valószínűleg bloknak minősíti a Magyar Pártot is, mert benne Bethlen György gróf néhai nagybirtokos és Szabó Károly asztalosmester együtt foglalnak helyet. Ha valaki Franciaországban olvasná a román poéta cikkét, azt képzelné, hogy ugyanolyan erős ércfalról van itt szó, mint amilyen náluk a bloc national, vagy a cartel de gauche, nem pedig egy tétova, bizonytalan, önmagában küzdő szervezetről, amely éppen a gyanúsítások és megfélemlítések miatt nem képes kiizadni magából igazi hivatottságát: a romániai magyarság sikeres, egységes képviselését.

A Cuvantul így látja a kisebbségi probléma természetes megoldását: illeszkedik bele a magyarság a román politikai direktívák keretébe, hagyja el a nemzeti elszigetelődés páncélját és ezzel bizonyítja be, hogy a román államnak loyális polgára. Nem akarunk illetlennek lenni, de nem tudjuk, hogy ebben a mondatban rosszindulatot, vagy tudatlanságot fedezzünk-e fel? A loyális fogalmával évek óta úszik nálunk a politikai visszaélés. A francia forradalomban nem kételkedtek annyit a citoyenék hazafiságában, a harmincéves háborúban nem kételkedtek annyit a katolikus alattvalók hit-hűségében, az orosz Lenin-uralom nem vette olyan szigorúan a marxista rituálét, mint ahogy nálunk a loyálisással dobálózunk. Elvégre meg kellene már határozni szigorúan: mi az a loyális? Én azt hiszem, ez olyan egyszerű, mint Pythagorasz, vagy Kepler tantétele, ehhez semmi kanti, sem oppenheimeri, se spengleri filozófiai rendszer-ismeret nem kell: loyális vagyok, ha elismerem az állam területi épségét, dinasztáját, ha nem lázadok, nem forrongok, adómat megfizetem, a törvényeknek mindenben engedelmeskedem. És ebből a szempontból elmondhatjuk, hogy példásabban, meghatóbb tökéletességgel az erdélyi magyar kisebbségnél e hét évben senki sem viselkedett.

— nagyon apró, szórányos jelenségeken kívül — semmi nyoma a kisebbség illoyalitásának nem volt. Hiszen Románia nyugati része az ország legbékésebb területe. Ez a magyar kisebbség olyan

Vasárnap délelőtt

november 22-én lesz
Nagyváradon a

MAGYAR PÁRT

alakuló nagygyűlése.

abszolút loyális, hogy legutóbb az európai kisebbségek szövetségének genfi alakuló gyűlésén nem járult hozzá ahhoz, hogy a szövetség tagjaiul felvesse a lengyelországi fehér-oroszokat, mert ezeknek a megbízottai kijelentették, hogy ők a népek örendelkezési jogát követelik és így nem ismerik el Lengyelország felségjogait a fehér-oroszok felett, akiket megkérdezésük nélkül csatoltak Lengyelországhoz. Mi azt hisszük, hogy ezeknek a fehér-oroszoknak a visszatartása a loyális csimborasszóját jelenti. De nem lehet összekeverni a loyális fogalmával mindazt, amit én az államélet keretén belül csinállok: hogy nemzeti alapon saját magam akarok pártot szervezni, hogy anyanyelvem érvényesüléséért békés eszközökkel milyen határig küzdök, hogy román pártokba nem lépek be, politikai direktívákat egyetlen román párttól sem fogadok el. Mindennek a loyálisáshoz semmi köze. A kisebbségek elszigetelődésének vádjá éppen olyan igazságtalan, mintha a zsidóknak azt lobbantják szemükre, hogy elszeparálják magukat a gettóban. Mintha jókedvükben csinálták volna a gettót. Mi magyar kisebbség szigetelődünk el jó urak? Mi vagyunk az okai, hogy nem jut ki a részünk, ami bennünket megillet, a politikai, társadalmi, közigazgatási, közgazdasági életből, hogy egyre vézna és értéktelenebb tényezőkké válnak a hazai termelésben szellemiek és anyagiak terén egyaránt? Mi ott állottunk a fórum bástyafokán, száz kezünk és száz fejünk volt, de a román nemzeti renaissance nevében amint Zeus a gigászokat, úgy lenyilaztak minket az élről és most csodálkozva törnek ki ellenünk, bűnösök ellen, hogy nem vagyunk ott. A mi elszigetelődésünk emlegetése olyan gúny, mely a győző nemzet fiához nem is méltó, még kevésbé méltó e nemzet szellemi világának legjobbjához.

Meg fog ez változni, tudjuk jól, de soká. Egyelőre bele kell törődnünk, hogy mihelyst kisebbségek lettünk, arra születünk, hogy akármi csinálunk, mások elégedetlenségét provokáljuk. Bebel írja meg önéletrajzában, hogy mint egy porosz törzsmester gyermeke a laktanyában született és már életének első perceiben sivalkodásával vétett a porosz kaszárnya-egyelem ellen és ez a bűne elkísérte egész életén át. Ez a mi sorsunk tanulságos parabolája is: mihelyst mint kisebbségek megszületünk, már nem voltak velünk megelégedve és ez a helytelen, ez az ideges, ez az antagoniztikus megítélés követ bennünket egész eddigi minoritási pályafutásunkon. De örökké ez sem tart. A román állam egészséges fejlődése és organizmusának ép működése meg fogja kívánni, hogy állami életének lényeges szerve: a kisebbségek szabályos és nyugodt életmódra terelődjenek, eljön az idő, amikor nemcsak amerikai és skót politikusok jönnek közénk és vesznek göröcs alá fájdalmainkat, hanem az ország szellemi előkelőségei is, még pedig nemcsak kutyaftutában, nemcsak egy villásreggeli időtartamára, vagy egy hasábos interjú erejéig, hanem úgy, ahogy a beteg és elhanyagolt testrészt az igazi orvosnak tanulmányoznia és gyógykezelnie kell.

Nem politizálunk (2)

Írta: Szabó Károly

II.

Nem politizálunk, — mondja mindenki, aki az iparos és kereskedő polgárokat el akarja vonni a Magyar Párt közeléből, csak gazdasági alapon szervezedünk és vesszük fel a községi választási harcot.

Meggondolták-e a magyar iparosok, akik a saját fejükkel gondolkodnak, akik hallották a Magyar Párt programját és ezt a terrorisztikus hangulat dacára is gyakori tetszésnyilvánításokkal kísérték, hogy ha csakugyan igaz és őszinte az a szándék, hogy tényleg nem keressenek semmiféle politikát a választásokba, akkor megcsalják ezt a kisebbséget, amely szükségét érzi, hogy azokról az óriási áldozatokért, amit a város közszükségleteinek kielégítésére meghoz, a város cserébe nyújtsa neki mind azokat a jogokat és javakat, amelyek a kisebbséget nyelvi, kulturális és gazdasági téren megilletik.

De vajon ki lehet-e zárni a politikát úgy, ahogy hangoztatják? Ha kizárják? Hiába verik bizonyos egyének féltéglával mellüket, mégis az az igazság, hogy becsapták a magyarságot, ergő az iparosokat, akiket nemzetiességüktől és az ezzel velejáró szükségletüktől elválasztani nem lehet. Hiszen az iparosok és kereskedők közt megkötött paktum ugyan nyitva hagyta a kisebbségi kérdést, de leszegelte és írásba foglalta, hogy a kisebbségi követelésekkel ez a program kiegészítendő. Tehát maga az egyezmény már eleve kizárja, hogy az politikamentesen kivihető legyen.

A paktum másik pontja pedig azt parancsolja, hogy az egyezményt megkötő fél egymás nélkül semmi további lépést nem tehet, önmaga egyik sem tárgyalhat és köthet paktumot senikkel!

Mi történik tehát akkor, ha az új szervező bizottságnak sikerül holnap lepaktálni a munkáspárttal? Hiszen ez a dolog annyira elő van készítve, hogy úgyis az őrá alatt befejezhető, az elvi megállapodás kész, gazdasági alapon politikamentesen. Mert az a politika, ami ebben a politikamentes egyezmény létrejöttében lesz, csak ezután üti ki magát a zsákból.

Azt mondják, majd ha ez kész, tárgyalunk a párttal is?

Dr Rozvány ur kijelentette, hogy (éppen úgy, amint azt igen helyesen az iparosok és kereskedők megállapították és mint fentebb említettem, írásba is foglalták) egy közös bizottság intézi tovább az ügyeket. A magyar iparosság, illetve a kiküldött bizottság tárgyalni akar a Magyar Párttal is, mert nemcsak programja elégíti ki, hanem lelki közösségben is van vele. Ezi új társai nélkül nem teheti, keze meg van kötve, ha a szociáldemokraták beleegyeznek, csak akkor és csak velük tárgyalhat. Azok pedig előre kijelentették, hogy csak az iparosok és kereskedők blokájával tárgyalnak gazdasági alapon, ellenben a Magyar Párttal szemben politikai követelést állítanak fel!

Ha tehát a kereskedők és iparosok együttes szervező bizottsága őszintén akar a Magyar Párt felé is orientálódni, akkor neki is le kell mondanivaló arról a három héten át mind sürűbben hangoztatott frázisról, hogy nem politizál.

Igenis fog politizálni, még pedig kénytelen lesz a neki diktált szociáldemokrata politikát szegyezni a saját polgári pártjának, mert a szoci-

alisták előre kijelentették, hogy a Magyar Párttal csak politikai követelések árán paktálnak, tehát nem is csapják be új szövetségeseiket, hanem a bizottság becsapja azokat a j. hiszemű iparosokat és kereskedőket, akik hisnek abban, hogy a felállított sorrendben válhat az az általános óhaj a magyarul nem csak beszélő, hanem magyarul érző és gondolkodó polgárságnak, hogy a Magyar Pártban kétfőtöríteni az összes kisebbségi erőket. Sem más nem hangoztatta úgy a politika óvatosságát, mint azok, akiknek bármilyen egy ni és politikai okaik vannak arra, hogy a kisebbségi polgárokat széttagolják, legyengítsék ezzel a saját győzelmüket megkönnyítsék.

Ha az iparosság még sem ébredt tudatára, hogy börtöt vásárra viszik, lássa következményeit.

En nem segítem ezt a törekvést, azért kénytelen voltam félreállni, de tele keserűséggel szemlélem az eseményeket és figyelem és gyenge erőmmel rázogatom az alélt kábultság magához térni alig tudó iparosságot.

En nem szűnök meg hinni és bízni a magyar iparosságban és törhetetlenül hiszem, hogy mire a cselekvés ideje elérkezik, minden magyar lelkesen sorakozik az alá a kisebbségi lobogó alá, amely alatt, akik egyesülnek, egytől más szolgálják a kisebbségi érdekeket osztják különbség nélkül. Akik ezt szívükön hordják kezdjék meg a felvilágosító munkát.

Hazaérkeztem

külföldi utamról, hol a mai modern szabászatot elsajátítottam s
uri-szabó üzletemet
Strada Josif Vulcan (volt Nagy Sándor-utca) 17. sz. a.
megnyitottam

SERESS uri szabó

Selejtes harisnyák

és keztyük óriási mennyiségben megérkeztek

Ábrahámhoz, Rimanóci-u. 4

NŐI HÓCIPÓ 500 leltől

kapható

REICHARD és fia cégnél

Buha ólom

megvételre kerestetik

Sonnensfeld R-t

Str. Prințul Carol (Szilágyi Dezső-utca) 6

Apolló mozgószínház

Csütörtökön és pénteken

A LEGSZERB MAGYAR FILM:

Holnap kezdődik az élet

Igaz történet 7 felvonásban, Rákosi Viktor »Utrecht diákok« című regénye után.

Rendezte: FORGÁCS.

Főszereplők: HARMAT HILDA, KORDA MÁRIA, VEREBES ERNŐ, KOMPATY GYULA, SZARVASI SOMA és a kis LÁZÁR GIDA.

**Előkelően „jutányosan”
ruházkodni**

DARABONT & SZIKSZAY
cégnél lehet, Ferd. király (Rákóczi)-ut.

A nagyváradai színház újabb súlyos krízise

Fennállásának negyedszázados ünnepét nem nevelhette meg a nagyváradai színház, de úgy-úgy ennek ellenére is emlékeztetés és leszteni színészeti számára az idei év. Emlékeztetés lesz nem az öröm, hanem a keserűség jele, mert soha még huszonöt éves fennállása folyamán olyan szorongatott helyzetben, mint milyenbe jelenleg került ez a színház, nem talált. Alig mult el fölötté ugyanis a városi néacs fenyegető állásfoglalása, mely a napi előadások számát akarta korlátozni, jött a másik, sokkal nehezebben kerülhető kátyú: az a rendszer, ahogyan a román előadásokat a magyar műsorba beékelik. Nehezebben kikerülhető kátyú — kell megállapítanunk — mert míg az előadások számát korlátozó akarat nem érintette a mányelvű kultúra igényeit, addig, leg-kevesebb látszólag az újabb veszedelmek elhárítását a román színjátszás érdekei befolyásolják.

Amde ez a szembenállása a magyar és román nyelvű színezetnek csak látszólagos. A kontroverziát kellő jóindulattal ki lehet és ki kell küszöbölni úgy, hogy egymás mellett, egymás színpadára a román és magyar színjátszás egyaránt virágozzék Nagyváradon.

Miről is van szó a nagyváradai színház újabb ismét kiütközött s talán minden eddiginél mélyebb krízisében?

Arról, hogy a magyar színház nem tudja többé megtalálni költségvetésének egyensúlyát. Gazdasági mérlege megint annak a szezonnak harmadik havában, amikor pedig a társulatot az igazgató igazán minden kifogást elnémító módon szervezte vidéki relációban tökéletesre.

A színház megrendült üzletmenetét az alábbi okokra lehet visszavezetni: A magyar műsor, a magyar színház napi rezsijének megteremtése nélkül oly sűrűn és olyan estéken élnek a román előadásokat, hogy ez a rendszer a magyar színházra tönkre teszi. Tudjuk, hogy a színház szombat és vasárnap körülből annyit szokott bevenni, mint a hét többi napján együttvéve. A román előadások a színházról legtöbbször éppen e két estét veszi el s kényszerítik a magyar társulatot arra, hogy Nagyváradon kivül előadásokat tartson.

Mert, amíg a magyar színháznak egyáltalán nem mindegy, hogy előadása alól hétköznapokon, vagy pedig szombat és vasárnap estén húzzák ki a gyékényt, addig a román színháznak tökéletesen egyenlő, melyik estén színlathat meg a lámpák alatt. Meg fogjuk érteni ezt a különböző érdekeltséget, illetve érdektelenséget, ha rávilágítunk a magyar és rávilágítunk a román színházlatogató közönség összetételére.

A magyar színházjárók tulnyomó százaléka az a dolgozó polgári társadalom, amelyiket üzletének, iparának menete hétköznap lényegesen akadályoz abban, hogy a színházat fölkeresse. Ezzel szemben a vendégzereplő román társulatokat látogatják kisebb százalékban az itt élő román nemzet: kulturakötelességeiknek tudatában lévő intellektuális s nagyobb százalékban a katonaság. Olyan kontingens tehát, amit a kötelesség és a szervezethez kedden éppen úgy odavezet, mint vasárnap a román színházi kultúra oltára elé.

A román színházak látogatottsága mit sem csökkenne akkor, ha a magyar műsorból nem a két legjobb napot foglalná le a maga számára, míg ugyanennek a két estének elvesztése a magyarok részéről egzisztenciát rombol.

A román előadásoknál éppen a kritikus két napra való rendszeresített beállításán kívül az idei igénybevétel sürűsége is veszedelmesen bontja a magyar színház reuzálását.

Míg tavaly az egész színi szezon folyamán mindössze husz estén játszott a

színházban román társulat, addig az idén, az év első negyedében már tizenhárom előadásra foglalták le a színpadot.

Nincs jogunk hozzá és a logika törvényeibe ütköznénk annak követelésével, hogy egy fejlődő többségi kultúra hajoljon meg érdekeivel egy kisebbségi kultúra érdekei előtt. Ilyesmit nem kérünk, nem akarunk a természetes evolúció törvényeinek sérelmével. Ellenben jogunk van ahhoz, hogy karjainkat fejük fölé védőleg emeljük, amikor reánk oktanak csapások sulya záporoz.

A román előadásoknak nem árt az, ha időpontjukat a hét bármelyik más napjára teszik, nem pedig szombatra és nem vasárnapra. A román társulatoknak nem árt az, ha ugyanakkor, amikor ők a közszínházban játszanak, a magyar színház máshol, de ugyancsak a város területén tartja előadásait.

Kérjük tehát a város tanácsát, hogy a

Szabó Dezső megérkezett Nagyváradra

Nagyvárad felett tegnap a szokottnál egy kicsit világosabb volt az esti égbolt. Pálffy Gyulácsy Irén premijére ideragogyott közénk az elő magyar irodalom egyetlen igazi, szeszélyes üstököse, akit úgy hívnak, hogy Szabó Dezső.

Tizenhét éve, hogy ez a rakoncátlan, dacos, kiszámíthatatlan zseni, ez a nyugtalan és minden pillanatban ki-kirobbanó öserő, aki magabizárva hordja magyar ijtájának minden vetkét és erényét, elkerült Nagyváradról. Akkor, 1909-ben még csak egyszerű professzorember volt a reálisokában, akit tanítványai szerettek is, meg gyűlölték is. A fuma egy diák öngyilkosságát is odahurkolta minden ok nélkül Szabó Dezső nevéhez. Most mindez s az elindulás a katedrálról a magyar Parnasszus magasságára... igen... tizenhét év messzeségébe hervadt.

Tizenhét év!

De ahogy Szabó Dezsővel az autó berohan a püspöki vármánál s a gép, melyen Pálffy Gyulácsy Irén, Gróf László direktor és Erdős Iván társaságában ül a legnagyobb regényíró, ahogyan a gép elnyeli az országot távolait, öbönne egyszerre születik új életre a sok régi emlék Nagyváradról.

— Az „Európa” — mondja az öreg szálloda előtt. Itt ékeztekünk két kollégámmal. S ni, a Léda-ház... Ady Lédájác!.. Nem volt valami szép asszony Léda... elhúzott volt, de itt egy kertben a Lukács ezredes lányai, azok szépek voltak... Hol van az a kert?

Az autó suhan, de Szabó Dezső már nem találja meg a régi kertet: a csendőrlaktanya és a kórház között hideg új házak állanak ott, ahol valamikor a Lukács ezredes ur kertjének fái illatoztak.

A Mester különben elegáns, hogy ne mondjuk, konzolidált. Prémis, szürke bundája van s egyszerű bőrdíj. A léptei ruganyosak s egész magatartásán egy csodálatos élet fatalsága. Pálffynét homlokon csókolja Biharpüspökiben s az autóban nekünk, akik az első üléseken ülünk, tréfásan megtiltja a hátrafordulást.

A Park-szállodába szállt.

Szemben ülök vele és hallgatom amint félíg elfogódva, félíg idegesen beszél erdélyi beutazásáról.

Huszonhárom éve nem volt odahaza Kolozsváron huzamosabb ideig, csak egy-két napig átutazóban, úgy, hogy alig is emlékszik már a városra. Pihenni jött. A napokban fejtezte be három kötetes nagy regényét, a „Segítség”-et, amelyet eddigi írásai közül a legnagyobb teljesítménynek tart. A könyv valószínűleg az alatt hagyja el Budapestet a sajtót, amíg ő idelelt tartózkodik Erdélyben.

A kérdések elől, a miket hozzá intézek, legnagyobbreszt vagy kitér, vagy úgy felel, hogy a felelet nem a nyilvánosság számára való. Egy kicsit fél is minden nyilatkozattól. Azt mondja:

jövőben legyen tekintettel a magyar színház érdekeire is és jóindulatát dokumentálja azzal, hogy a vendégzereplő román társulatoknak a hét közönséges napját foglalja le.

Es követeljük a város tanácsától, hogy a román előadások napjain ne kényszerítsék a magyar társulatot a város falain kívül játszani. Ez a kényszerítés nem volt egyéb eddigéig sem, mint a román kultúra erejének olyan lekicsinylése, amit az a kultúra meg nem érdemel.

A színház igazgatósága, úgy tudjuk, kérelemmel fog fordulni illetékes helyekre aziránt, hogy a román előadások estélyein a magyar művészet a Heyman-szinkörben szólalhasson meg. E hátráló magyar szempontból kissé retrait-szerű kényszerű kérelem jóakaratu teljesítése, ha hozzá még a szombat, vasárnap előadások problémáját is kedvezően elintéznék, hosszú időre békét teremtené a két versengő kultúra között. Békét teremtené s egy eddigéig eredményesebb, szebb művészi élet felvirágozását biztosítaná úgy a magyar, mint a román színjátszás érdekében!

— Csodálatos, hogy Budapestet szeretem és néha én vagyok az, aki kiheccellem az emberekkel az ellenem intézett támadásokat, hogy azután visszavágjak nekik és mulassak támadósaikkal. De itt Erdélyben, ahova úgy jövök haza, mint egy gyermek, szinte elémít a félelem, hogy félreértenek s megtámadnak. Nem fogok senkit se megbántani, ne bántson engemet se Erdély.

Széles, kihajtott gallériába belehajlik erős, konok állkapcsa. Szinte hihetetlenül hangzanak ettől a legharcosabb írótól az ilyen tétova szavak:

— Anyámhoz megyek. Mikor legutoljára láttam őt, életerős asszony volt szegény. Ma gyöngye, törékeny asszony. Azt hiszem meg fogok kérni valakit, hogy kíséren haza. Nem tudnám egyedül felkeresni az édesanyjamat.

Szó kerül Szabó Dezső bátyjáról is, akit Farcady néven örökölt meg az „Elsodort faluban”. Szeretettel emlékezik meg róla is, de egyben olyan objektivitással, amiről hirtelen nem tudni, a regényíró hideglátása-e, vagy pedig egy rokonalan, kemény léleké.

— Mennyi ideig marad idehaza? — kérdez.

Dorian filmszínház

Ma, csütörtökön 5, 7 és 9 órakor
14 felvonásos kétfős műsor

Jött-ment asszony

A főszerepben:

KORDA MÁRIA és SOMLAY ARTHUR.

Ezenkívül:

Amerikai lányok

A főszerepben: GLÓRIA SWANSON
DORIAN FILMEK!

Jön:

Jön:

Öngyilkosok

A főszerepben:

Rod la Roque és
Várkonyi Mihály

Rendezte: CECIL B. de MILLE.

Női hócipő!

Wimpassingi gyártmány
Lei 490.

HAAS LINOLEUM
LIPOT ORADEA-MARE

Bulevardul Regele Ferdinand 5. szám.

gyári fő-
raktárába

Torna cipő:

31-től 35-ig — — Lei 130
36-től 42-ig — — Lei 155
43-től 46-ig — — Lei 185

zük tőle kíváncsian.

— Előre semmit sem tudok. Gondolok arra, hogy pár hónapig. Szükségem volna pihegni regényem megírására, mert az utóbbi időkben reggel öttől este hatig csaknem szakszerűtlenül dolgoztam. De ki tudja, holnap jön egy szeszélyem s hajt tovább a nyugalanságom.

Erdély Szabó Dezső felfogása az erdélyi irodalom kérdésében. Szerinte végeredményében nem lehet különbséget tenni az egyetemes magyar irodalom és részleges magyar irodalmak között. Különböztet az erdélyi irodalom jellegének teljes tudatában van és művelőit nagyrabecsüli.

Emlékekről és irodalomról beszél. Olykor elkalandozik utazásaira. Szicíliát két perc alatt

úgy festi elénk nagyszerű szavaival, hogy mint ha egy Szabó-regény kiszakított oldalait tartaná elénk:

— Menjen oda, menjen Szicíliába. Arcul fogja csapni a levegő és megbolondítja az embereket. Görög lezármazottak, aprók, fürgék, ravaszok. És télen magára záporoznak a narancserdők aranyosan.

De egyelőre Szicília helyett Erdélyben áll meg s szív magába a taorminainál edesebb levegőt egy üzött, szertelen magyar zseni. Egy duhaj, örökverekező, aki tegnap délután megcsuklott és sirnivalón megszelídült, amikor Erdély földjén kiszállt s szétnézett megbocsájto hegyeink között.

(t. g.)

Szolgálati fegyverével lelőtte egy váradi rendőr a feleségét

Jugea Vasile rendőr szolgálati fegyverével agyonlőtte huszonnyolc éves, áldott állapotban levő feleségét. Egy átlumpolt éjszaka után az alkohol gyilkos mórjában rántotta meg a Manlicher ravaszát a férj és az öt golyó nemcsak a fiatalasszony életét oltotta ki, hanem meggyilkolta egy még ki nem teljesedett életet is: akit Jugeané a szive alatt hordott...

A szabad napon mulatni indult

Jugea Vasile, Nagy Károly rendőrtársával. Már heftőn a kora délutáni órákban a Transylvánia-kávéházban mulatott a két rendőr és este kilenc órákor nagyon rózsás volt a hangulat. Fél tízkor a Dácia-kávéházba mentek, csatlakoztak vig cimborák és újból folytatódott a mulatság.

Ezalatt Alexandri (Teleky)-utca 9. szám alatti házmeztér lakásban — mert Jugea rendőr a házmeztéri szolgálatot is ellátta a házban — az előrehaladott állapotban levő asszony várta haza a férjét. Tíz óra is elmúlt, a férj még mindig nem jött. Orosz regényekben látni sötét színekkel rajzolt, feldúlt családi fészket, ahol a férj az alkohol rabja lett és pusztul, züllik a család. Jugeané várta az urát, kint zuhogott az eső és az asszony gépiesen nyitogatta a kaput, ha megszólalt a csengő.

Tíz óra után újból csengettek és Jugeanét figyelmeztette egy szomszédházban lakó fiatalember, hogy férje teljesen részeg, a Dáciában mulat. Jó lesz érte menni, mert kárt csinál magában.

Jugeané kendőt dobott magára és elindult a hideg, esős novemberi éjszakába férjéért. Bement a Dáciába.

— Gyere haza, édes fiam — szóló könyörögve az asszony — gyere haza...

— Takarodj ki innen! — ordított a rendőr — minék jöttél ide...

Az asszony végignézett az italtól mámoros arcon és kifordult a kávéházból. Jugea Vasile utána dobott egy üres üveget, majd követte a másodikat és harmadikat is.

Jugeané nem ment haza, hanem kint állt a zuhogó esőben két óráig, míg be nem zárták a kávéházat és várta az urát. Jugea Vasile kijött dülöngözve, a felesége egyetlen szemrehányó szó nélkül karonfogta és vitte haza. Otthon ruhástól dült le az ágyra Jugea Vasili, az asszony sirt.

Míntha előre érezte volna a szegény asszony, hogy mi készül, férje szolgálati fegyverét eldugta.

Félt a részegségben erőszakoskodó embertől. Félelme nem volt alaptalan. Megszólalt újból a kapu-csengő, az asszony menni akart kaput nyitni, férje nem engedte.

— Hol a fegyverem, megyek kaput nyitni — szóló a rendőr.

— Majd megyek én, te csak pihenj — kérte az asszony.

— Maradj!

Azzal kiindult. Azonnal visszatért bosszusan, nem volt senki a kapunál. Ezért a téves csengetésként kellett meghalnia Jugeanének.

— Hova tetted a fegyvert — ordított a férj — és keresni indult a kis lakásban. Hamar meg is találta. Mély rémes küzdelem következett a holt-részeg férj és a hetedik hónapban levő asszony között. Egy ütés és az asszony a földön fetreggett.

Ekkor egymásután háromszor rálőtt az asszonyra. Mindhárom a hasán ta-

lálta, majd újból két lövés következett, egyik bal karját, másik jobb karját furta át.

Németh Pál gyógyszerész, aki a házmeztéri lakás felett lakik, hallotta a lövöldözést, lefutott, majd amikor látta, hogy mi történik, értesítette a rendőrséget. Barbat rendőrkapitány őrizetbe vette a teljesen részeg embert, az asszonyt pedig a mentők a köz-kórházba szállították. Jugeanét még sikerült kihallgatni, aki a fentiekben ismertetette a véres éjszaka történetét. Vallomását aláírta és nemskára elvesztette eszméletét.

Jugea Vasile teljesen öntudatlan állapotban volt még reggel is. Kihallgatásakor apatikusan viselkedett és nem emlékszik vissza semmire...

Szolgálati fegyver, amelyet nem szabadna haza vinni

és amely mégis Jugea Vasile lakásán volt, nem kerülheti ki a vizsgálatot vezető Ghisoiu inspektor figyelmét. Egy rendőr, amikor szolgálatát befejezte, a lakatjában kellene, hogy hagyja fegyverét. Ha nincs kéznél a fegyver, talán nem történik meg a gyilkosság, amelyet a mindig józan életű rendőr öntudatlan állapotban követett el.

Jugea Vasile különben letartóztatott. Öt éve van a rendőrség szolgálatában, soha nem volt baj vele, csak, ha ivott. Egy éve, hogy meg-nősült, a családi életét is csak az alkohol mérgezte meg, mostanában igen sűrűn ismétlődtek meg a veszekedések.

Meghal az áldozat.

Jugea Vasile-t a tizenkettős szobában állják a köz-kórházban. Dr. Brückner Elek orvos van mellette. A szerencsétlen asszony halotthalványan fekszik az ágyon. Fél tízeneg. Nincs már eszméletnél sem, könyörgő hangon ismétli mindig:

— Vízet kérek... vizet... nagyon szenedek...

A kedves nővér teával telt poharat emel a beteg szájához, görcsösen megragadja a szenvedő asszony és egyhajtásra kiitta. Már újból vizet kér. Jugeanén már nem segíthet az orvosi tudomány. Percei meg vannak számlálva, fájdalmát igekezik már csak csillapítani. A három golyó halálos volt.

Tíz óra negyven perc. A beteg nagyot sóhajt és elszállt a lelke. A kedves nővér leszeggett fejét imádkozik: Miatyánk, ki vagy a mennyekben...

Kint bágyadtan süt az őszi napsugár, a beteg felülnek az ágyon és mindannyian megrendülve kutatjuk az elszállt élet utját...

Jugea Vasile közrendőr gyilkosságának van még egy újabb fázisa is. A felesége meghalt, őt beszállították az ügyészség fogházába és így a Str. Alexandri (Teleky)-utca 9. számú házban a ház-

mesteri lakás megürült. Már tegnap délelőtt jelentkeztek reflektánsok a házmeztéri állásra és lakás. A háztulajdonos fel is fogadott egy másik rendő Jugea Vasile butorait kirakták, a szobában füstölták a vért és ma este már új család alszik lakásban.

Ez is hozzá tartozik az eseményekhez. (b. gy.)

Gomblyukkötési, Endlízés
gépen jutányosan vállal
GLUCKMANN
Str. Sagune (Kapucinus-utca) 4.

Mélyen leszállított őszi reklámárak

HAAS LIPÓT
LINOLEUM

és szőnyegkülönlegességi áruházában,
ahol olcsó árakban óriási választék mellett vásárolhat

Főleakat:

ORADEA-MARE

Bul. Reg Ferdinand 5.

Lerakatok: **CLUB, TIFISOARA**

Legjobb gyártmányú hó- és sárcipők:

Női sárcipő lei 275 Férfi sárcipő lei 330

Női hócipő lei 490 Férfi hócipő lei 870

Felöltőszertű gummikabátok

a legnagyobb választékban, elegáns fazonban Lei 900 -tól

Viaszvaszson

prima minőség, gyönyörű mintákban

80 cm. széles mtr. Lei 100-

100 cm. széles mtr. Lei 125-

115 cm. széles mtr. Lei 145-

Bőrvászon

Kárpitosok, kocsigyártók és könyvkötők részére nagy választékban, 115 cm. széles Lei 115-től.

Linoleum

szébbnél-szebb mintákban 70 centiméter széles Lei 150-

90 centiméter széles Lei 190-

Padlóbevonásra miniszott, vagy parkettlinoleum 200 cm. széles négyzetméterenként Lei 210-

Mapható 250-300 cm. szélességben is

Szőnyegek

Strapa futószőnyeg 70 cm. széles Lei 98-

90 cm. széles Lei 149-

Agyló szőnyeg „Buče” Lei 145-

Ottomán-takaro „Karamanie” Lei 1270-

Két oldalt használható ebédli-szőnyeg 200x300 méretben, nagyon szép mintákban Lei 1730-

Plüsch szőnyeg

gyönyörű mintákban 200x300 — Lei 4300

Legprimabb minőségű plüschszőnyeg mtr. 515

Függöny

szébbnél-szebb mintákban — Lei 570

Ezenkívül nagy választék faliszőnyegben, láb-

törők, mindenféle gummiárak, tornacipők,

sárcipők, játékaru, gummilabda stb. stb. etc.

Eladás nagyban és kicsinyben!

„Wimpassing”
sár- és hócipők a legjobbak!
Csillagalaku piros védjeggyel.

Végeladás a Hófehérke-áruházban

Sas-palotta. Legfinomabb kötött áruk rendkívül olcsón vásárolhatók

Két nagybányai művész városi kiállítása

Két igen tehetséges ember állít ki néhány nagybányai műveit.

L. Krausz Ilonka grafikus és Litteczky Endre festő a kiállító művészek, akik Nagybányán rendezték fel ennek a városnak a műpártoló, műkedvelő publikumát. Nagyváradot már jó ideje nem keresték fel idegenből jött művészek. Látszott, hogy csak egy kis időre lendült fel a művészetet konjunktúrája és Nagyvárad egyelőre nem lesz területén az átvonuló festők számára. L. Krausz Ilonka és Litteczky Endre mindent bátran számíthatnak arra, hogy fel tudják hozni a városi közönyt. L. Krausz Ilonka grafikus még nem ért nyugóponton. Tele temperamentummal keresi a formai és művészi kibontakozás Erdéklődése tágas s képei egy érző, szép leírásokról.

Litteczky Endre impresszionista. A természet-alak motívumai tágas, levegős, jól megfogott. A nagybányai vidékek bájos, megkapó szépség dominál. Udvarrészlet, Február vége. Bányászok utcája éret, komoly stílus. Különösen szimpatikusak proletárvonatok festményei. Mind a két igaz-igazi művész a közönség támogatását, mert becsületes törekvésségre törekvő munka az, amit csinál.

Nagy Margit első önálló dal- és ária-estélye

Nevét eddig számos növendék, jöteknysági és előadó előadások műsorairól ismertük igen előtérben. Tegnap szereplése azonban valósággal a dicsőítő meggyőző erejével hatott a közönségre. Ént pedig ez teljesen jogosult, mert ezúttal egy, az iskola padjáról minap kikerült novellátlagos rutinjáról van szó, hanem egy korárett, a végleges kiforrottság ösvényein haladó, s izlésű, művészi céljait öntudatosan követő, a észétől igen szép, passzívus, nemes hangulatú, a pompás tanárnője: Patzkóné által renciált finomsággal kurtuirt — hanggal van álvá. Mayr kisasszonynál, énekeskölájának ezen néli, Patzkóné — mit eddig is tudunk — új-ényes tanubizonyosságát szolgáltatta annak, hogy nyire szakavatott mesternője a hangképzés nes felelősségetes művészetének s ez esetben is tanárnő diadala nagy büszkeségére s széles, csilhatatlan paedagógiai tudásának hatalmas ételetül szolgálhat.

Mayr kisasszony tegnap koncertjén a követ-műveket hallottuk: Schubert, Giordigiani, Grieg, r, Dima, Ady, Pressel, Brahms dalait, Rozina át Rossini „Sevillei”-jából, meg egy Donizetti-

A fiatal énekesnő az egész est folyamán szűnni akaró tapsokat aratott, melyekre kitűnő teljesí-ményeivel abszolút érdemeseknek is bizonyult. r kisasszony úgy hangjának ritka terjedelménél, fejlett dinamikájánál, gazdag árnyalóképes-ségél, valamint szerencsés külön megjelenésénél a is szinte predestinálva van arra, hogy drá-éneműművésznővé legyen.

Zongorakísérlőként dr Patzkó Elemér szerepelt, szerepét mindvégig finoman, abszolút biztonság-sal kitűnő alkalmazkodással látta el.

IVATRIDIKULÓK nagy választékban
ZABO J. Iésű áruházban, Sas-passage,

Leztyű tisztítást és javítást, va-lamint minden-emű bórárak tisztítását szakszerűen teljesíti
EPES ELEK orvosi kótszerész Sas-passage

A halálraítélt Márfiyt felmentette a tábla az Erzsébetvárosi Kör bombamerénylet vádjá alól

Budapestről jelentik: Egy heti tárgyalás után tegnap hirdette ki a budapesti ítélőtábla a különféle bombamerényletekkel vádolt Márfiy és társai bűnpörében ítéletét. A tör-vényszék, mint ismeretts, már a három fő-vádoltat: Márfiyt, Marosit és Radót halálra ítélte. A tábla a törvényszék ítéletét meg-semmisítette és a három vádlottat felmen-tette. Márfiyék felmentése Magyarországon újabb bombaként hatott. A tábla Marosit, Horváth-Halásit és Varga vádlottakat a francia követség elleni bombamerénylet vádjától is felmentette s felmentette Márfiyt, Marosit és Szászt a Rassaynak és Miklós Andornak küldött bombaként ügyében. A 101-es bizottság aláírása fenyegető levelekért bű-nösnek mondotta ki Márfiyt, Drenka Bélát és Szász Józsefet közcsend elleni kihágás-ban, azonkívül a francia követség ellen megkísérelt bombamerényletért, gyilkosság kísérlétének büntetésében marasztalta el.

Tizenöt magyar-párti képviselő lesz a prágai parlamentben

Prágából jelentik: A választások ered-ménye szerint a régi kormánykoalíció ki-sebbségben maradt. Ha az ipari-párt támo-gatását megszereznék, a kormány-koalíció 9 főnyi többségre számíthat: mindössze.

A helyzetet valószínűleg úgy oldják meg, hogy egyelőre hivatalnok-kormány alakul, amelynek a politikusok közül csak Svehla miniszterelnök, Benes kül-ügyminiszter és Udza u hadügyminiszter lennének a tagjai. Szóba került az is, hogy

A tábla ítélete Márfiyt hat évi fegyház-zal sújtja és másfél millió korona pénzbir-sággal, segítőitársai közül Drenka 1 hónapi fegyházat, 120 napi elzárást kapott.

Drenka és Szász büntetését a vizsgálati fog-sággal kitöltöttnek vették. Márfiy büntetéséből 1 évet és 11 hónapot tudnak be. A tábla Márfiy kivételével elrendelte valamennyi vádlott sza-badon bocsátását. A tábla vitája az összefü-gést a bűnügy szereplői és az alakulatok kö-zött. Nem fogadta el a törvényszék megállapítá-sát, hogy Márfiy vezette a csoport közveszélyes tevékenységét. A tábla megállapítja, hogy testi és lelki kényszer következtében tettek beisme-rő vallomást a vádlottak a rendőrségen. Adato-kat látott, hogy a vádlottak vallomása, ha nem is teljes egészében, de részben valót tartalmaz. A Demokrata-Kör elleni merényletnél a tárgyi-okok fennállanak ugyan, hogy gyilkosság tör-tént, mondja indokolásában a tábla, 8-an pusztultak el és 23-an súlyosan megsebesültek, azon-ban a tábla nem fogadja el a törvényszék meg-állapítását, hogy a merényletet Márfiy, Marosi és Radó követék el.

a cseh-szlovák köztársaság egy cseh-német-magyar kormány vezetése alá kerüljön. Különösen a német szociáldemok-ratákat nyernék meg szívesen a csehek.

A választások eddigi eredménye sze-rint a 11 volt képviselővel szemben a ma-gyar nemzeti pártoknak 15 képviselője lesz a prágai parlament-ben. De a 42 főnyi kommunista-pártban is legalább még 8—10 főnyire tehető a magyar képviselők száma.

UJDONSÁGOK

* Harminchat milliárd lei az állam jövő évi kiadása. Bukarestből jelentik: Az új költ-ségvetési tervezetben az állam összkidása 36 milliárd lei. Ebből a tisztviselők fizetésére kétféle milliárd leit, külföldi adósságok törles-zésére szintén kétféle milliárd lei van előir-nyozva. A belföldi adósságok törlesztésére semmit se vett fel a pénzügyminiszter.

* Az Izr. Nöegylet teadélutánja közel háromezer leit hozott a tudószanatóriumnak. Az Izr. Nöegylet f. hó 17-iki, keddi teadél-utánjának jövedelmét a feuilizetésekkal együtt összesen 2940 leit, a tudószanatórium számára annak elnökségéhez utalta át.

* A Helvétia biztosító rt. alaptőkeeme-léséről szóló hírlukban az igazgatósági ta-gok névsorát hibásan szedték, mert a név-sor egyik része így szól: dr Inczédi-Jocksmann Ödön a róm. kath. status tb. előadója, társasági ügyvezető igazgató, id. báró Jó-sika Gábor a róm. kath. status és az E. G. E. elnöke stb.

* Az erdélyi róm. kath. státus közgyü-lése. Kolozsvárról jelentik: Az erdélyi római katolikus státus évi közgyűlésének megtar-tására nagy előkészületeket tett. Az egyes bizottságok ma egész nap tárgyaltak. A köz-gyűlés előtt holnap istentisztelet lesz, amely után megkezdődnek a tárgyalások. Ezek előreláthatólag a késő éjszakai órákig el fog-nak tartani.

* Házasság. Nagy P. Böske és Csörja Gyula szörcei ref. lelkész ma este 7 órakor tartják esküvőjüket az olasz-i ref. templomban.

KÉSELŐ KARIKAGYÜRÜ

ujdonság és minden más ékszer olcsón
URANNA L. Zöldfa-kapu mellett.

* Értésiten a t. fogyasztó közönséget, hogy f. hó 22-én, vasárnap reggel fél 8 és 10 óra között az új turbogenerátor kapcsolótá-b-láján végzendő munkálatok miatt az áram-szolgáltatás teljesen szünetelni fog. Ugyan-ezen idő alatt a villamoskocsik sem fognak közlekedni. Oradea, la 18 Noemvrie 1925. B a z illi M. sk., a Városi Villamosmű igaz-gatója.

Veszünk bútorokat, szőnyegeket

teljes lak- és iroda beren-dezéseket, Wertheim kasz-szát, zongorát, csillárokat, porcellánokat, régiségeket stb. — Meghívásra házhoz megyünk.

Frenkel és fia

butor, szőnyeg és régiség-kereskedők, Sírada Gene-ral Mosoni, (volt) Mezey Mihály-utca) 10. szám.

Crème Simon
trebuie aplicată
pe pielea încă umedă, după
ce veți spălat.

Neavând nici un corp gras, ea se diluază
venind în contact cu apă și este de ajuns un ușor
masaj ca să o faci să patrundă în porii pielii. Uscăți
și călătești apoi pielea cu Pudra Simon.

Prin întrebuințarea rațională a Crème Simon
veți evita orice aspect lucios al feței Dvs.
și vă veți păstra frăgezimea tino-
rească a tenului.

HEYMAN-SZINKOR

Ma, csütörtökön és holnap pénteken

Gyimesi vadvirág

Szombat — Vasárnap — Hétfőn

A király és a kisleányok

Lucianó Albertinivel a főszerepben.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca.

• SZÍNHÁZ •

HETI MŰSOR:

Csütörtök este: Valuta, udjondság 2-szor.
Élyné Gulácsy Irén pályanyertes műve. A)
Sorozatszám 51.
Péntek délután (nov. 20-án): Dolly, mérsé-
helyárakkal. Sorozatszám 56.
Péntek este: Román előadás.
Szombat délután: Csodaszarvas, olcsó hely-
árakkal. Sorozatszám 53.
Szombat este: Román előadás.
Vasárnap délután fél 4 órakor: Öt órai ven-
Sorozatszám 55.
Vasárnap este: Román előadás.
Hétfő este: Imádom, vigjátékudjondság. A)
Sorozatszám 58.
Kedd: Kis gróf, Pálfi Olli vendégfelléptével,
érlet. Sorozatszám 59.
Szerda este: Bródi-émlékünnep, báró Hat-
Lajos felolvasása után Lyon Lea dráma.
Szerda este. Sorozatszám 60.
A hét összes előadásaira a jegyeket már va-
nap reggeltől kezdő árúsitani a színházi
titár.

A SZÍNHÁZI IRODA HIREI:

— Dolly délután. Pénteken délután fél 4
or mérsékelt helyárak mellett a szezon leg-
jobb sikerű operettje, a Dolly kerül színre
legjobb szereposztásban. Ez a pompás ope-
eddig minden előadásán szorongással tel-
teret vonzott, jelétül annak, hogy az utóbbi
ben ennél ötletesebb szövegű, kedvesebb
sikájú operettet nem igen irtak. A péntek
táni Dolly előadása iránt a legnagyobb ér-
ődés nyilvánul meg, ami szől a szerep-
észeknek is, akik közül Bellák Aranka, Si-
Évit, H. Kőrösi Jucit, Pompát, Págerit,
Darvast és Madast emeljük ki.

— A Csodaszarvas első délutáni előadása.
el sem tilt az a komoly hirlapi vita, melyet
melynek Csodaszarvas című modern drámá-
provokált Nagyváradon és az igazgatóság
is délutáni előadásra tűzte ezt a szenzá-
darabot, hogy annak témáját és meztelen
ságit minél szélesebb körben megismer-
ék. A Csodaszarvas szombat délután fél 4
or olcsó helyárak mellett kerül színre, ter-
zetesen ezt az előadást is csak felfőtték
netik meg. A Csodaszarvas főszerepeit L.
Sós Juci, Benes Ilona, Simon Sári, Darvas,
apos, Sós és Ocskay játsszák.

— Vasárnap délután: Öt órai vendég. Fal-
gető kacagás fogja betölteni vasárnap dél-
n a színház nézőterét, mert a vigjátékgyűjt-
a legszellemesebb francia vigjátékot, az Öt
tári vendéget játsza, mérsékelt helyárak mel-
Ez az ötlet, fordulat és kacagató hely-
komikumban gazdag bohózatot esti szerep-
sában hozza színre az igazgatóság, amely-
ben a főszerepeket Benes Ilona, L. Hollós
Petrőczy Aliz, Darvas, Lengyel, Madas,
Sós és Bereng játsszák.

Heyman-szinkör heti műsora:

Előadások kezdete hétköznap 5, 7 és 9
órákor.

Vasárnap és ünnepnap 3, 5, 7 és 9 óra-

Elővételi pénztár délelőtt 10 órától 1
óráig.

Csütörtök: „Gyimesi vadvirág” nép-
műmi Kiss Ferencel és „Chaplin, mint
tegapólo”.
Péntek: „Gyimesi vadvirág” nép-
műmi Kiss Ferencel és „Chaplin, mint
tegapólo”.

— Gyimesi vadvirág. Három nap alatt 9
adásában fog színre kerülni a Gyimesi vadvi-
g filmen a Heyman-szinkörben. Egész Nagy-
rad közönségének meg kell nézni e pályá-
ertes népszínművet filmen, melynek főszere-
it a legjobb magyar színészek játsszák, a fő-
szerepet Kiss Ferenc, a legnépszerűbb ma-
ar színész kreálja. A Gyimesihez egy Chap-
filmlet mutatnak be és ezenkívül a legújabb
tízi divatrevü is vetítésre kerül. A Gyimesi
7, 9 órai előadásai alatt a darab legszebb da-
t zenekar kíséret mellett Huszár László
ekli.

— Aranykakas. Vasárnap délelőtt 10 órai
adással, olcsó helyárak mellett kerül előadás-

Naponta friss

Hibás hus
zsír, māj, tepertő, búr
nagyban és kicsinyben

Hoffmann József
Oradea-Mare, Strada
Saguna (Kapucinus-u.)
8. sz. — Címre tessék
figyelni.

„ÓRA”
és **ékszerjavító** mű-
helyekben mindennemű
órák javítását szakszerűen
és jutányosan vállalom

Dr. BÁRDOS JÓZSEF
Str. Nicolae Zsiga
(Lukács György-utca) 7 sz.

ra az Aranykakas énekes bohózat, melynek sze-
repeit az iparos műkedvelőgárda játsza. Nagy-
várad egész iparostársadalma nagy várakozással
tekint e vasárnap előadás elé, melynek rende-
zője Losonczy Gábor.

— A király és a kislányok. Luciano Alber-
tini-filmlet első ízben vetítenek a Heyman-szín-
körben szombaton. E világhírű filmművész leg-
újabb bravúriját hajmeresztő és izgató mutató-
nyok között mutatja be e filmen, melynek egész
biztosan óriási sikere lesz nálunk is.

~ MOZI ~

— Kettős műsor a Dorian-Filmszínház-
ban. Gória Swanson és Korda Mária ma egy
műsorban játszanak a Dorian-filmszínház-
ban. Színre kerül a „Jött-ment asszony”
című dráma, a főszerepben Korda Mária és
Somlay Arthur. Ezenkívül még az „Amerikai
lányok” című 7 felvonásos film, a főszerep-
ben Glória Swanson. Az előadások a 14 fel-
vonás hosszúságára való tekintettel ponton-
san 5, 7 és 9 órákor kezdődnek. — Jön:
„Öngyilkosok” a főszerepben Rod le Rac-
que és Várkonyi Mihály. Rendezte Cecil B.
de Mille a „Tizparancsolat” rendezője.

— „Holnap kezdődik az élet”. A leg-
szébb magyar film viseli ezt a politikai
címet, amelyet az Apollo ma mutat be a
közönségnek. A magyar diákok Utrechti
életét állítja elének ez a csodaszép film egy
kedves és megható szerelmi történet keretén-
ben. A főszerepeket Harmat Hilda, Korda
Mária, Verebes Ernő, Kompóthy Gyula,
Szarvasi Soma és a kis Lázár Gida játsszák.
A gyönyörű filmlet Forgács, a legjobb ma-
gyar filmrendező rendezte Rákosi Viktor
regénye után.

A betörők klubja

Írta: HENRY A. HERRING.

II. kötet.

— Azt hiszem, — végezte Mr. Spiller, —
az élet elég unalmas és prózái akkor is, ha a
Scotland Yard nem akarja ügyfeleim originalis
és vidám ötletét feleltelenül megfogadni, csupán
azért, mert az a brit humor és ügyesség fejlesz-
tését szolgálja. Elnök ur, bűncselekmény nem
forogván fenn, kérem a letartóztatottak azonnali
szabadonbocsátását.

Mialatt Mr. Spiller beszélt, az ügyész arca
egyre sötétebb lett, nem is szólva Marvelról,
aki kékről enyhé zöldre vált.

A bíró állott szolásra. Azzal kezdte, hogy a
hallgatóságot csendre intse, nehogy ellenkező
esetben kénytelen legyen a termet kiüríttetni.
Aztán a vádlottakhoz fordulva, imígyen szóno-
kolt vala:

— Sajnálom, hogy férfiakat kell látnom a
vádlottak padján, az önk társadalmi osztályá-
ból, ezt azonban kizárólag önmaguknak köszön-
hetik. Védőjük arról beszélt, hogy önk eredeti
módon járultak hozzá a nemzet vidámságának
és ügyességének emeléséhez. A humorról for-
mált nézetek nagyon elágazók és én személye-
sen semmi komikusnak nem látok az önk tettei-

ben. Ellenkezőleg azon a véleményem vagyok,
hogy fáradozásaitok méltóbb dolgokra is fordí-
hatták volna. Egyesek önkök közül országgyűlési
képviselők és nem értem, hogy egyeztethek
össze az ország törvényhozói méltóságával éret-
len csínyeket, — ámbár lehet, hogy éppen ez
az a humor, melyet a védő ur olyannyira hang-
súlyozott. Ami a dolog jogi oldalát illeti, vilá-
gos, hogy büntény nem íorog fenn, bár Lord
Lotherdalenak jogában áll a tettest kártérítésért
pörölni. Most el vannak bocsátva.

A beszéd végén kitörő éljenést már nem
bírták a teremzők elnyomni. Még az utcán
is éljenzt a tömeg. De egy apró emberke
csendes és észrevétlenül osont el a teremből.

Két nappal később a klubot rendkívüli gyű-
lésre hívták össze, amelyen Altamont ezredes,
az elnöktől támogatva, következő javaslatot
tette:

Miután a törvényszék döntése úgy szől,
hogy a Betörők Clubjának működése se nem hu-
moros, se nem büntethető, amiből kitűnik, hogy
a klub tagjai semminő személyes veszedelem-
nek nincsenek kitéve, — arra a meggyőződés-
re jutottunk, hogy a klubnak semmi köze a
sporthez, tehát elvesztette létjogosultságát. A
klub tehát ezennel feloszlik.

Tizennégy nappal később a klub felosza-
tását nagy vacsorával ünnepelték meg. Mr.
Marvel volt az estély vendége. Fekete káva
után átnyújtották a detektívnek a klub napló-
ját. A napló chiffrirozott írással volt írva s
csak a titkárnak volt meg hozzá a kulcsa. Az
exelnök azon reményének adott kifejezést, hogy
Mr. Marvel sok hasznos és boldog évet fog el-
tölteni a chiffré megjelésével.

Mr. Marvel köszönte a társaságnak a ba-
rátságos fogadtatást és az értékes ajándékot.
Megfogadja — ugymond — a kegyelmes herceg
tanácsát és keresni fogja a chiffré kulcsát, azon
reményben, hogy a naplóból nyerendő bizonyí-
tékok és a törvények intímabb megismerése
ama kellemes helyzetbe fogja őt juttatni, mi-
szerint az urak angol vesdészeretétől öfel-
sége költségére viszonzhatja.

Mr. Marvel beszédét örömrivalgással fogad-
ták, de reményei sohasem válhattak valóra.

Ezek után, egy tolvajkulcsal mi is lezárjuk
a Betörők Clubjának történetét.

(Vége.)

KEPES ELEK
orvosi kötszersz. Sas-passage 20.
Saját készítményü

sérvkhótk, haskótk
gumiharisnyák, speciális
kötszerek, női és férfi övszerek.

Csapágy-fém compo-
zitio világhírű márka **TORPEDO**
minden tokozatban 5—83%-ig, garan-
tált, továbbá angol ón, spanyol ólom
tömökben, valamint »Regulus» jegyű
antimonium állandóan rak táron.

KREBS & STERNBACH

Bucuresti, Strada Cosminului No. 2.

Sürgöncim: »Krebs Bucurestie».

Képviselő: LONY LBOVITZ

Oradea, Strada Goga (Baros utca) 9.

Sürgöncim: LOBOVITZ.

Apróhirdetés egy szó ára 4 Lei, vas-tag belüvel 8 Lei, legkisebb hirdetés 10 szög 40 Lei.

Levelezés

Oly hölgyek, kik súlyt helyeznek arra, hogy arcuk löketelesen szép, tiszta, folt nélküli legyen, használják a csodás hatású „Agri” krémét. Kapható mindenütt. Megyei forrártár: APOLLO drogueria.

LAKÁS

Szabónó műhely részére központban üres nagy szobát keres. Cim Hegedüs Hirlapirodában. 5297H

Egyszobás, konyhás lakást csekély lelépéssel keresek, lehetőleg Velencén. Cimeket a kiadóba kérek. 5138

Lakást vagy teljes ellátást kaphat kis családnál széken igényű leány, ugyanott egyszerűbb gyermekruhák, pongyolák varrása jutányos árban készülnek. Cim a kiadóban. 5213

Kiadó Váradvelencén egy és kettőszobás lakást. Ertesztést ad dr Várad ügyvéd, Parcul Traian (Széchenyi-tér) 12. 5244

Lelelési díjért átadnám Piața Reg. Maria (Bémer-tér) közvetlen közelében 4 szobás lakásmat. Ajánlatot írásban a Hegedüs Hirlapirodába kérek. 5282H

Szépen bútozott szoba Tománénál kiadó. Str. Ladislau (Körös-u.) 22. 5315

Alkalmazás

Mindenes főzőnő kis családkhoz magas fizetéssel felvétetik. Dobozgyár Pacii (Béke-u.) 7. 5286

Egy középkori nő hávezetetőnő állást keres (kitten főt), magános urnál, vagy főzőnőnek ajánlkozik gyermekével. Prom. Eminescu (Emléktér) 22. Dr. Sebestyenné. 5283H

Zenemű kölcsöntár vezetésére zongorázni tudó feltétlen intelligens románul tudó leányt felvesz a Hegedüs Hirlapiroda. Ajánlatot levélben „Zeneműkölcsonkönyvtár” jellegre kérünk. 5300H

Román irodista oó ajánlkozik. Cimet a Hegedüs Hirlapirodába kér. 5322

Gép- és gyorsíró felvétetik. Személyes jelentkezés írásbeli ajánlattal csak f. hó 23-án délután 4-5 óráig a Kereskedelmi Csarnok titkári hivatalában. 5319

Irodai gyakorlattal bíró perfect magyar-német hivatalnok felvétetik. Cim a Hegedüs Hirlapirodában. 5316H

Szakképzett önálló felső-rezkészítőt keresek. Klein borkereskedő, General Mo-soiu 1. 5305

Fogtechnikust lehetőleg vizsgáztatni keresek vidékre előnyös feltételek mellett. Cim a kiadóban. 5312

Géphimzést vállalkoz és rendes varrógépen olcsón tanítok. Kész fillé állandóan kapható. Cim: Str. Plevnei (Timár-utca) 8 5175

3 tagú család jó minde-
nest keres. Cim Hegedüs Hirlapirodában. 5321

Egy jó házból való tanulót fölvesz Hajnal és Rózsa. Str. Iosif Vulcan (Nagy S. utca) 1. 5311

Ügyes varrónő állandó munkát keres, hához is ajánlkozik. Cime: Kuncz Jolán, Str. Dimitre Cantemir (Beothy Ödön-u.) 49.

Adás-Vétel

Eladó uri 35 ház, szép nagy telekkel, beköltözhető 3 szobás lakással, istállóval, 329 ezer lei, 120 ezer rajta maradhat. Weisz Gizi, Str. Tipografiei (Nyomda-utca) 4 5307.

Eladó ház üzlettel, 2 szoba konyhával, rögtön átadó 220.000 lei. — Tománénál 9—12-ig, 3—6-ig, Take Jone-
nescu (Körös-u.) 21. 5125

Eladó magánház szép helyen 6 parhates szoba, fürdő- és cselédszobával, fele átadható 1.150.000. Piața Unirii (Szent László-téren) ház üzlettel 700.000. Magánház 2 szoba, fürdőszoba átadható 350.000. Str. Astra (Ghilányi-uton) 6 lakásos házrész kedvező fizetési feltételekkel 450.000 lei. Toma Józsefnél 9-től 12-ig, 3—6-ig Str. Tache Jonescu (Körös-u.) 21. 5296H

Üzlethelyiség berendezéssel lelépés nélkül kiadó. Cim a Hegedüs Hirlapirodában. 5317H

Irodai Gyakornok

román vagy német nyelvismerettel azonnali alkalmazást nyer.

Személyes jelentkezés okmányokkal
Lony Lebovitz, Str. Goga (Baross-utca) 9

Ne mulassza el a kedvező alkalmat!

Szőnyeg Hencsertakarók Butorszövetek Matraczgrádlík

nagy választékban, nagyon olcsón
részletfizetésre is

„RAPID”

Str. Alexandri
(v. Teleky-utca) 4.

Szörme újdonságok Leichner szücsnél, Str. Episc. Clorogariu

Ridikülők

gyártását megkezdettük és azokat eredeti

gyári árban árusítjuk.

**Nagyvárad Bőröndáru
és táskagyár
Str. Cuza Voda (Szacsvey-u) 18**

Complett üzleti berende-
zés azonnal átadó Mégay & László papirkereskedés, Telefon 6-23. 5323

Nagyon olcsón eladó Str. Simeon Bănuțiu (Damjanich-u.) 12. számú kettős frontu ház. Egyik része, melyen egy 3 szobás előszoba: utcai lakrész van, tágas udvar, nagy kert, komplettnál kettéválasztva, külön száraz kapuval ellátva. Felelő Sándor irodája, Str. I. C. Brajanu (Szaniszló-u.) 1—a. 5314

Eladó malom felszerelése cillinderrel, szita henger 42-ös kőjárat. József-malom Bihardioszeg. 5318H

Használt női fekete kabát, egy szakett öltöny, cipők, ruhák olcsón eladók. Cim: Cuza Voda (Szacsvey-utca) 19. sz.

Lelelés nélkül fűszerüzlet berendezéssel, korsomával havi 3000 leier kiadó. — Weisz Gizi, Str. Tipografiei (Nyomda-u.) 4. 5304

Eladó, kiadó, csere lakást, bútorozott szobáját 24 óra alatt elintézi Weisz Gizi, Str. Tipografiei (v. Nyomda-u.) 4. 5308

Keresek megvételre komplet Jókait. Ajánlatokat Benedek Antal, Czékóré kérek. 5304

ÓRÁK

ékszerek eladása, szakszerű javítása a legkomplikáltabbig

TISZAY-nál

Alexandri (Teleky)-u. 9. Jutányos árok. Preciz munka

Külfölkék

Piperevasalónő lajón vállall fehérműtisztasági fiatalembereknek, sőt fehérműtisztasági megálás nélkül végzi. Cluj Agnes, Keskeny-utca 22. 5261

Harisnyát fejelek, blúzák kötök szépen, olcsón Str. A. Treb. Laurian (Pecan-utca) 2., sarok. 5311

Radio Salon átvészelt készülék felszerelésére, ló kényvnek előterjeszt. Str. Oltuz 5. Telefon 8-31. 5—7 óráig Ártia kávéház. 5303

Porcellán és nippel gasztást vállalom Str. A. Treb. Besarab (Nyomda-utca) 2/a balra 5287

Egy jömenctelű részlet lethez társ kerestetik a kiadóban. 5301

Remélen

tudja már, hogy Pannoniában

vizumozt DEUTSCH

a futár
Utleveleket elin

Jó megjel

nyugdíjzajzott vagy bocsájtott

tisztviselő

biztos megélhetést juthatnak közhasznos cikkeknél árakban részletek eladásával.

Cim a kiadóhivat

Fűszeröröde

2°/10-es HP-
lanymotorral
jes berendezés
vagy külön-
más vállalat
azonnal el
Sádné
Márta
Ferd. Király
uj plébánia pol

Kérje minden

HORNIM

hires angol teát.

lerakat és képv

Societate Anon

Otto și Alfréd H

București, Pasagi

media No.

Román-Magy

Magyar-Rom

Ghetie szótár el

a Hegedüs H

lapirodában

ANDRÁSSY

Oradea-Mare, Str. Vlahuța (Szent János-utca) No. 6.

Szücs és szörme üzletében

a legjobb divatu szörmek, bőrök, bundák,
sport-kabátok, méret után a

legolcsóbban készülnek

Rimanóczy

Műbútor és Parkettgyár R.-T. Str. Clujului 117.
TELEFON 2-79 sz.

Irodabútorok, műbútorok I. és II. oszt. parketták. Fenyő és tölgy fűrészarúk. Bervágás gatteren. Mindennemű ládát, összezegetti és szétszedett részekben megrendelésre azonnal szállítunk.

A francia könyvpiac szenzációja!

A magyar könyvpiac legújabb eseményei!

Bainville Franciaország története.

Egy zseniális újságíró munkája, akinek szemében a történelem élet nem az idő sir-boltja. Ára kötve 400, füzve 320 lei. Kapható a Hegedüs Hirlapirodában.

Sokkal olcsóbbak és finomabbak az importált francia és angol áruknál az

M. M. Konzervgyár

Simisoara

M. M. Befőttei,
M. M. Jamei,
M. M. Gyümölcs-
és Vegyesizei,

melyek minden nagyobb csemegeüzletben kaphatók

Képvisező:

Korda és Greifeld Oradea-Mare